Hukuk Bölümü 2009/19 E., 2009/252 K.

"İçtihat Metni"

Davacı hakkında, 10.04.2006 tarihinde Duseldorftan Ankaraya gelişi esnasında yanında getirdiği eşyaların kaçak olduğu gerekçesiyle işlem yapılmış ve Esenboğa Gümrük Müdürlüğü Yolcu Komisyonunun 17.4.2006 tarih ve 03 no.lu Kararı ile 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 13/2. maddesi uyarınca 11.682,76 YTL para cezası verilmiş; Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Ankara Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğünün 18.04.2006 tarih ve 3695 sayılı işlemi ile de tebligat yapılmıştır.

Davacı, bu eşyaları ticari amaçla değil, hediyelik olarak getirmiş olduğunu, savunmalarına itibar edilmeden ve eşyaların mahiyeti sorulmadan söz konusu Gümrük Komisyonu Kararının verilmiş olduğunu, hesaplanan değerlerin gerçeği yansıtmadığını ve fahiş ceza miktarı uygulanmış olduğundan bahisle, para cezasının iptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ÇUBUK SULH CEZA MAHKEMESİ; 10.06.2006 gün ve D.İş No: 2006/83, D. İş KARAR NO: 2006/145 sayı ile, Gümrük komisyonunun verdiği 18.04.2006 tarih ve 13695 sayılı yolcu komisyon kararı idari işlem niteliğinde olup, bu karara itirazın görüm ve çözümünün ihtisas mahkemesi olan idari yargının görev alanı içerisinde olduğu, Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 04.06.2003 tarih ve 2002/23299 Esas, 2003/4112 Karar sayılı ilamı ile gümrük para cezasına itiraz hakkında verilen kararda gümrük kanunu hükümleri uyarınca davaya bakma görevinin İdari Yargıya ait olduğu hususunun değerlendirilmemesinin bozma sebebi sayıldığı gerekçesiyle Mahkemelerinin görevsizliğine ve dosyanın görevli ve yetkili Ankara İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Sulh Ceza Mahkemesince,dava dosyası resen Ankara İdare Mahkemesine gönderilmiştir

ANKARA 4. İDARE MAHKEMESİ; 27.02.2008 gün ve E:2006/1934, K: 2008/528 sayı ile, yargı yerlerinin önlerine gelen uyuşmazlıkta uyuşmazlığa konu işlem veya itirazların görüm ve çözümünün kendi yargılama usullerince çözümü mümkün görülmüyorsa görevsizlik kararı verebilecekleri açık olmakla birlikte yargı kollarının farklı olması halinde(adli, idari, askeri) görevsizlik kararı veren yargı yerinin ayrıca dosyanın diğer yargı koluna gönderilmesine karar veremeyeceğinin şüphesiz olduğu, dava konusu olayda Çubuk Sulh Ceza Mahkemesince görevsizlik kararı verilmesinin yanında ayrıca dosyanın idare mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi karşısında dosyanın mahkemesine iadesi gerekmekte ise de davacının 06.08.2006 tarihli harç ve posta tamamlatma yazısına istinaden 30.10.2006 tarihinde davaya ilişkin harç ve posta tutarlarını yatırarak 09.03.2007 tarihinde Mahkemelerine verdiği dilekçe ile idari yargıda dava açma iradesini ortaya koyduğu ve dosyanın bu haliyle tekemmül etmiş olduğu görüldüğünden usul ekonomisi açısından sözü edilen eksiklik göz ardı edilerek dosyanın incelenmesine geçildiği; davanın, davacı adına 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 13/2. maddesi uyarınca 11.682:76 YTL para cezası uygulanmasına yönelik 18.04.2006 tarih ve 3695 sayılı davalı idare işleminin iptali istemiyle açıldığı; 19/07/2003 tarih ve 25173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve olay tarihinde yürürlükte bulunan 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 13/2. maddesinde:"Yolcuların yanlarında veya kaplarında bulunan ve yukarıdaki fıkra dışında kalan mahiyet ve miktarda olan eşya ile gümrükten kaçırılmak amacına yönelik olarak saklanmış veya gizlenmiş halde bulunan eşya ya ilişkin vergiler tahsil olunmakla birlikte eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar da para cezası alınarak eşya, sahibine teslim edilir."hükmüne, aynı Kanun'un 27/2 maddesine göre ise:"Gümrük komisyonlarınca verilen kararlara tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde sulh ceza mahkemelerine itiraz olunabilir."hükmüne yer verilmiş bulunduğu; 31.03.2007 tarih ve 26479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 25/1. maddesi ile 4926 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış olup aynı Kanun'un 17. maddesi ile idari para cezası verme yetkisinin Cumhuriyet Savcılarına verildiği ve cumhuriyet savcılarınca verilen para cezalarına karşı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kanun yollarına başvurulabileceğinin hüküm altına alındığı; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesinde ise İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği ve bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşeceği yolunda bir düzenlemeye gidildiği; öte yandan 04/11/1999 tarih ve 23866 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gümrük Kanunu'nun 242.maddesinde:"yükümlüler, kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri için tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ilgili gümrük idaresine verecekleri bir dilekçe ile düzeltme talebinde bulunabilirler. Düzeltme talepleri ilgili gümrük müdürlüğü tarafından otuz gün içinde karara bağlanarak yükümlüye tebliğ edilir. Kişiler, düzeltme taleplerine ilişkin kararlara, idari kararlara, gümrük vergilerine ve cezalara karşı yedi gün içinde kararı alan gümrük idaresinin bağlı bulunduğu gümrük başmüdürlüğü nezdinde itirazda bulunabilirler. Gümrük başmüdürlüklerine intikal eden itirazlar otuz gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir. İlk kararın alındığı idarenin gümrük başmüdürlüğü olduğu hallerde, bu karara karşı onbeş gün içinde Gümrük Müsteşarlığına itiraz edilebilir. Gümrük Müsteşarlığına intikal eden itirazlar kırkbeş gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir. Gümrük başmüdürlükleri ile Gümrük Müsteşarlığı kararlarına karşı işlemin yapıldığı gümrük müdürlüğünün veya gümrük başmüdürlüğünün bulunduğu yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabilir. Bu Kanuna göre yapılacak yazılı bildirimler posta ile taahhütlü olarak gönderilebilir. Bu takdirde bildirimin postaya verildiği tarih gümrük idaresine verilme tarihi yerine geçer. Bu hüküm derdest olan uyuşmazlıklarda da uygulanır."hükmüne yer verilmiş olduğu; dava dosyasının incelenmesinden, davacı hakkında 10.04.2006 tarihinde Duseldorftan Ankaraya dönüş esnasında yanında getirdiği eşyaların kaçak olduğu gerekçesiyle işlem yapıldığı ve adına 11.682,76 YTL para cezası kesildiği, bu işleme karşı Çubuk Sulh Ceza Mahkemesi nezdinde itirazda bulunduğu anılan Mahkemenin 10.06.2006 tarih ve D.İŞ NO:2006/83, KARAR NO:2006/145 sayılı kararıyla davacı tarafından yapılan itirazın görüm ve çözümünün idari yargı görev alanı içerisinde olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilerek dosyanın İdare Mahkemesine gönderilmesinin kararlaştırıldığının anlaşıldığı; dava dosyasındaki mevcut bilgi ve belgeler ile yukarıda hükümlerine yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; davacıya 4926 sayılı Kanunun 13/2 maddesi uyarınca para cezasının verildiği, 4926 sayılı Kanunun 5607 sayılı Kanunun 25. maddesi ile yürürlükten kaldırılması sonucunda yine 5607 sayılı Kanunun 17.maddesi uyarınca para cezası verme yetkisinin cumhuriyet savcılarına geçtiği ve dava konusu uyuşmazlıkta para cezasının Esenboğa Gümrük Müdürlüğü Yolcu Komisyon kararı ile verildiği göz önüne alındığında, 5607 sayılı Kanunun görülmekte olan uyuşmazlığın çözümüne esas teşkil edemeyeceği, Çubuk Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararında cezanın dayanağının Gümrük Kanunu olduğu noktasından hareket edilse bile, gerek Esenboğa Gümrük Müdürlüğü Yolcu Komisyon kararında gerekse de 18.04.2006 tarih ve 13695 sayılı işlemde cezanın dayanağının 4926 sayılı Kanun olduğunun açık olduğu ve bu nedenle Gümrük Kanunu hükümlerinin de uyuşmazlığın çözümüne esas teşkil edemeyeceği görüldüğünden, cezanın verildiği tarihte yürürlükte bulunan 4926 sayılı Kanun uyarınca verilecek para cezalarına karşı sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceği kuralı gereğince para cezası ile ilgili bu davanın görülüp çözümlenmesinin adli yargının görevine girdiği sonuç ve kanaatine varılmış bulunduğu; öte yandan, 2247 sayılı Kanunun 15. maddesinde, olumsuz görev uyuşmaz/ıklarında, son görevsizlik kararını veren Mahkemece, bu kararın kesinleşmesinden sonra, taraflardan birinin istemi üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderileceği hükmünün yer aldığı gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN,

Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 02.11.2009 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkûmiyetine ya da beraatına hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece; ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ : Raportör- Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; davacıya 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 13.maddesinin ikinci fıkrasını ihlal ettiği nedeniyle Esenboğa Gümrük Müdürlüğü Yolcu Komisyonunun 17.4.2006 tarih ve 03 no.lu Kararı ile verilen ve davalı idarenin 18.04.2006 tarih ve 3695 sayılı işlemi ile tebliğ edilen para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

19/07/2003 tarih ve 25173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve olay tarihinde yürürlükte bulunan 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun, "Yolcular Tarafından İşlenen Suçlar" başlıklı 13. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, "Yolcuların, gümrük mevzuatına göre zati ve hediyelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde veya eşyası arasında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi zati eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın vergisine ek olarak bir kat para cezası uygulanır ve eşya sahibine teslim edilir.

Yolcuların yanlarında veya kaplarında bulunan ve yukarıdaki fıkra dışında kalan mahiyet ve miktarda olan eşya ile gümrükten kaçırılmak amacına yönelik olarak saklanmış veya gizlenmiş halde bulunan eşyaya ilişkin vergiler tahsil olunmakla birlikte eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar da para cezası alınarak eşya, sahibine teslim edilir."denilmiş; Kanunun "Yetkili Merciler ve Temyiz" başlığını taşıyan 26. maddesinin birinci fıkrasında; "Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (ı) bendinin (1) numaralı alt bendi, 13 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası ile 14 üncü maddesinde yazılı fiillere gümrük komisyonlarınca, ağır hapis cezası gerektiren suçlara ağır ceza mahkemesince ve bunlar dışında kalan suçlara da asliye ceza mahkemesince bakılır."; "Gümrük Komisyonları" başlığını taşıyan 27. maddesinde ise; "Gümrük komisyonları, ilgili gümrük başmüdürü veya yetkilendireceği yardımcısının başkanlığında, bir gümrük müdürü, bir gümrük görevlisi ile mahallin ticaret ve sanayi odasınca görevlendirilen iki temsilci olmak üzere beş kişiden; yolcularla ilgili gümrük komisyonları ise gümrük müdürü veya yetkilendireceği yardımcısının başkanlığında mahallin ticaret ve sanayi odası ile mülki amirin görevlendireceği birer temsilciden olmak üzere üç kişiden; oluşur ve oy çokluğu ile karar verir.

Gümrük komisyonlarınca verilen kararlara tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde sulh ceza mahkemelerine itiraz olunabilir.

Gümrük komisyonlarının kuruluş ve çalışma usul ve esasları Gümrük Müsteşarlığınca belirlenir." hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, 31.03.2007 tarih ve 26479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 25/1. maddesi ile 4926 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış olup, aynı Kanun'un 17. maddesi ile idari para cezası verme yetkisinin Cumhuriyet Savcılarına verildiği ve cumhuriyet savcılarınca verilen para cezalarına karşı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kanun yollarına başvurulabileceği hüküm altına alınmıştır.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde" (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin

varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezasına ilişkin görevli mahkemeyi belirleyen 5326 sayılı Yasadaki kuralı değiştiren yeni düzenlemenin 19.12.2006 tarihi itibariyle yürürlüğe girdiği; görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesinin bulunduğu açıktır.

Kaldı ki yürürlükten kaldırılan 4926 sayılı Yasa'nın 27. maddesinde, ilgililerin Gümrük komisyonlarınca verilen kararlara sulh ceza mahkemesi nezdinde itiraz edebilecekleri açıkça belirtilmiş iken; daha sonra yürürlüğe giren 5607 sayılı Yasanın 17. maddesinde kararlara karşı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabileceği düzenlendiğinden, verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ

: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Çubuk Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 10.06.2006 gün ve D.İş No: 2006/83, D. İş KARAR NO: 2006/145 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 02.11.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.